

міністерство ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Факультет психології
Кафедра педагогічної та вікової психології

СИЛАБУС

нормативного освітнього компонента

ПЕДАГОГІЧНА ПСИХОЛОГІЯ ТА МЕТОДИКА
ВИКЛАДАННЯ ПСИХОЛОГІЇ

підготовки бакалавра
спеціальності 053 Психологія
освітньо-професійної програми Психологія

(для денної (очної) форми навчання)

Луцьк – 2022

Силабус нормативного освітнього компонента «Педагогічна психологія та методика викладання психології» підготовки бакалавра, галузі знань 05 соціальні та поведінкові науки, спеціальності 053 психологія, за освітньо-професійною програмою «Практична психологія» для денної форми навчання.

Розробник: Бабій М.Ф., канд. психол. наук, доцент кафедри педагогічної та вікової психології

Гарант ОПП «Бакалавр психології»

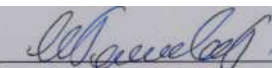

проф. Вірна Ж.П.

Силабус нормативного освітнього компонента «Педагогічна психологія та методика викладання психології» затверджено на засіданні кафедри педагогічної та вікової психології

протокол № 1 від 30 серпня 2022 р.

Завідувач кафедри:

Гошовський Я.О.

1. ОПИС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТУ

Характеристика освітнього компоненту подається згідно з навчальним планом спеціальності і представляється у вигляді таблиці 1.

Таблиця 1

Найменування показників	Галузі спеціальності програма освітній ступінь	знань, освітня ступінь	Характеристика освітнього компоненту за навчальним планом 2020 року
Денна форма навчання	05 соціальні та поведінкові науки, психологія, практична психологія», бакалавр	053	Нормативна
			Рік навчання 3 рік
			Семестр_6-ий__
Кількість годин/кредитів 150/ 5			Лекції 30 год.
			Практичні 32 год.
			Лабораторні ____ год.
ІНДЗ: €			Самостійна робота _80_ год.
			Консультації _8_ год.
			Форма контролю: екзамен

II. Інформація про викладача

Бабій Микола Федорович – кандидат психологічних наук, доцент педагогічної та вікової психології, сфера наукового інтересу: проблеми вікової та педагогічної психології.

Телефон : +38095 69-34 -193

e-mail: nf9963@ukr.net

ORCID ID - <https://orcid.org/0000-0002-9550-3166>

Google Академія - <https://scholar.google.com/citations?user=9963NF>

Консультації відбуваються за графіком чергувань, кожну п'ятницю з 13.00 до 15.00 в ауд.201. Якщо здобувачі освіти потребують додаткової консультації, то час узгоджується з викладачем заздалегідь.

Адреса – м. Луцьк, вул. Банкова, 9, каб.201 43025

III. Опис освітнього компоненту

Освітній компонент (ОК) «Педагогічна психологія та методика викладання психології» включений до освітньої – професійної програми 053 «Психологія», рівень «бакалавр» для здобуття психологічної освіти. Він відноситься до прикладних дисциплін, що входять до структури «Педагогічна психологія». У ньому розкриваються аспекти професійної діяльності викладача у вищій школі. Здобувачі знайомляться з технологіями та методами організації, проведення різних видів навчальних занять та форм наукової роботи. Вони пізнають ази проведення навчальної, консультативної та виробничої практики.

Пререквізити : Вивчення курсу базується на ОК загального та професійного циклів підготовки попередніх років навчання. Для оволодіння ОК здобувачі освіти потребують базових знань із «Вікової психології», «Соціальної психології», «Психологія мотивації та емоцій».

Постреквізити : Основні положення ОК можуть бути використані при роботі випускників – бакалаврів у педагогічному середовищі різного освітнього рівня: дошкільні навчальні заклади, ЗОШ 1-3 рівня, коледжі, вищі навчальні заклади.

1. Мета та завдання ОК «Педагогічна психологія та методика викладання психології» :

Метою вивчення ОК «Педагогічна психологія та методика викладання психології» є формування знань та практичних навичок у здобувачів з таких питань:

- психології навчання;
- психології виховання;
- психологія діяльності педагога;
- засадничі принципи підготовки та проведення навчальних занять з психології у ВНЗ;
- організації та планування науково-дослідної роботи студентів;
- організації виховної роботи студентів.

Основними завданнями вивчення ОК «Педагогічна психологія та методика викладання психології» є:

- розкрити психологічні аспекти психології навчання;
- ознайомити з механізмами виховного впливу;
- основними психологічними компонентами педагогічної діяльності ;
  - засвоєння методичних прийомів організації та проведення навчальних занять теоретичного та практичного змісту у навчальних закладах різного рівня акредитації;
  - планування та проведення науково-дослідної роботи студентів;
  - реалізовувати на практиці нові, інноваційні методи формування професійних знань у слухачів;
  - об'єктивно оцінювати результати навчальної діяльності здобувачів.
  - Механізми пошуку наукової проблеми та шляхів її вирішення.

3. Результати навчання (компетентності)

У процесі вивчення ОК здобувачі освіти повинні набути таких компетенцій:

Загальні компетентності:

ЗК1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК4. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК5. Здатність бути критичним і самокритичним.

ЗК6. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

ЗК7. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК8. Навички міжособистісної взаємодії,

ЗК9 Здатність працювати в команді.

ЗК10. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні;

фахові компетентності :

- ФК1. Здатність оперувати категоріально-понятійним апаратом психології
- ФК2. Здатність до ретроспективного аналізу вітчизняного та зарубіжного досвіду розуміння природи виникнення, функціонування та розвитку психічних явищ.
- ФК3. Здатність до розуміння природи поведінки, діяльності та вчинків.
- ФК4. Здатність самостійно збирати та критично опрацьовувати, аналізувати та узагальнювати психологічну інформацію з різних джерел
- ФК5. Здатність використовувати валідний і надійний психодіагностичний інструментарій
- ФК6. Здатність самостійно планувати, організовувати та здійснювати психологічне дослідження
- ФК7. Здатність аналізувати та систематизувати одержані результати, формулювати аргументовані висновки та рекомендації
- ФК9. Здатність здійснювати просвітницьку та психопрофілактичну відповідно до запиту
- ФК10. Здатність дотримуватися норм професійної етики
- ФК11. Здатність до особистісного та професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку

Програмовані результати навчання

- ПРН 2 Вміти організовувати та проводити психологічне дослідження із застосуванням валідних та надійних методів.
- ПРН 4 Робити психологічний прогноз щодо розвитку особистості, груп, організацій
- ПРН 6 Розробляти просвітницькі матеріали та освітні програми, впроваджувати їх, отримувати зворотній зв'язок, оцінювати якість.
- ПРН 7 Доступно і аргументовано представляти результати досліджень у писемній та усній формах, брати участь у фахових дискусіях
- ПРН 8 Оцінювати ступінь складності завдань діяльності та приймати рішення про звернення за допомогою або підвищення кваліфікації

ПРН 9 Вирішувати етичні дилеми з опорою на норми закону, етичні принципи та загальнолюдські цінності.

ПРН 12 Здійснювати аналітичний пошук відповідної до сформульованої проблеми наукової інформації та оцінювати її за критеріями адекватності.

ПРН 13 Здійснювати адаптацію та модифікацію існуючих наукових підходів і методів до конкретних ситуацій професійної діяльності.

4. Структура освітній компонент

Таблиця 2
(денна форма навчання)

Назва змістових модулів і тем лекційних, практичних занять, консультацій та самостійної роботи	Кількість годин					
	Усього	у тому числі				
		Лек.	Прак.	Ко н	С Р.	Політика оцінювання на семінарах
1	2	3	4	5	6	7
Змістовий модуль 1 Організація професійної підготовки у вищій школі						
Тема 1. Лекції: «Предмет вивчення» Тема практ. заняття: «Завдання та принципи» Тема для самост. р.: «Проблеми адаптації студента»	33	5	6	2	20	Робота в групах, опитування / 2 б
Тема 2. Лекції: «Історія становлення» Тема практ. заняття: «Етапи розвитку» Тема для самост. р.: «Методика проведення тестів у школі»	22	5	5	2	10	Робота в групах, опитування / 2 б
Тема 3. Лекції: «Технологія занять у ВНЗ» Тема практ. заняття: «Типи занять» Тема для самост. р.: «Методика проведення тестів у д\с»	32	5	5	2	20	Робота в групах, опитування / 2 б
Тема 4. Лекції: «Навчальна діяльність у ВНЗ» Тема практ. заняття: «Компоненти навчання у ВНЗ» Тема для самост. р.: «Методика діагностики старшокласника»	22	5	5	2	10	Робота в групах, опитування / 2 б
Тема 5. Лекції: «Методи викладання психології» Тема практ. заняття: «Підготовка до занять» Тема для самост. р. : «Методика проведення тестів у д\с»	20	5	5		10	Робота в групах, опитування / 2 б
Тема 6. Лекції: «Оцінювання знань» Тема практ. заняття: «Контроль якості знань»	21	5	6		10	Робота в групах, опитування / 2 б

Тема для самост. р. : «Методика діагностика почуттів у підлітків»						
Усього годин	150	30	32	8	80	Макс. Кількість балів. на семінарах 32 б.
Підсумкова робота	МКР – мах 60 балів					
<i>Інше</i> : для отримання підсумкових 40 балів здобувачі освіти, можуть отримати 5 балів за написання реферату, або написати звіт за вибраною темою самостійної роботи . Додатково здобувачі освіти можуть отримати у <i>неформальній освіті</i> 2 бали за підготовку статті у факультетський збірник, участь у конференціях, вебінарах, засіданнях «круглих столів» (наявність публікації, сертифікату обов’язкова), а також в <i>інформальній освіті</i> 1 бал за детальне ознайомлення з Вікі-сторінкою кафедри педагогічної та вікової психології на сайті факультету психології ВНУ імені Лесі Українки.						

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОГО ОПРАЦЮВАННЯ

Таблиця 3
(денна форма навчання)

№ з/п	Тема
1	Методика організації бесіди з дітьми трьох років.
2	Методика організації методу інтроспекції.
3	Методика проведення констатуючого експерименту.
4	Методика проведення камерного експерименту.
5	Методика проведення референетрії.
6	Методика організації занять з психології у коледжах

Таблиця 3 А
(заочна форма)

№ з/п	Тема
1	Методика організації бесіди з дітьми трьох років.
2	Методика організації методу інтроспекції.
3	Методика проведення констатуючого експерименту.
4	Методика проведення камерного експерименту.
5	Методика проведення референетрії.
6	Методика організації занять з психології у коледжах

Таблиця 3 Б
(заочна форма м\с)

№ з/п	Тема
1	Методика організації бесіди з дітьми трьох років.
2	Методика організації методу інтроспекції.
3	Методика проведення констатуючого експерименту.

4	Методика проведення камерного експерименту.
5	Методика проведення референOMETрії.
6	Методика організації занять з психології у коледжах

За виконану роботу подається звіт

IV. Політика оцінювання

Уся політика оцінювання базується на врахуванні ПОЛОЖЕННЯ про поточне та підсумкове оцінювання знань студентів Волинського національного університету імені Лесі Українки

https://vnu.edu.ua/sites/default/files/2021-02/Polozhennia_potochne_pidsumkove_otsiniuvannia_znan.pdf

та ПОЛОЖЕННЯ про визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті у Волинському національному університеті імені Лесі Українки

https://vnu.edu.ua/sites/default/files/2021-02/Polozhennia_%20vyznannia_rezultativ_navchannia_formalnoi.pdf

Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних пристроїв). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час он-лайн тестування (наприклад, програма Kahoot).

- Політика щодо відвідування: Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання, за яке нараховуються бали. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись в он-лайн формі за погодженням із керівником курсу.

Політика викладача щодо здобувача освіти :

- на рівні *формальної освіти* – здобувач освіти повинен отримати бали під час занять (враховуються бали за індивідуальну та групову роботу, виступи, дискусію, тренінгові заняття, реферати тощо);

- на рівні *неформальної освіти* – виступи на науково-практичних конференціях, семінарах, засіданнях «круглих столів», вебінарах

(наявність сертифікату) та підготовка тез/статті/статей з відповідної проблематики за самостійно обраною або за згодою з викладачем темою;
- *на рівні інформальної освіти* – детальне ознайомлення з Вікі-сторінкою кафедри педагогічної та вікової психології на сайті факультету психології ВНУ імені Лесі Українки.

У. Політика щодо академічної доброчесності

Здобувач освіти повинен дотримуватись академічної доброчесності :

- самостійно виконувати навчальні завдання, завдання поточного та підсумкового контролю результатів навчання;
- посилання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;

Дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;

- дотримання принципів та положень :

1. Етичного кодексу психолога.
2. Кодексу академічної доброчесності у Волинському національному університеті імені Лесі Українки

https://ra.vnu.edu.ua/akademichna_dobrochesnist/kodeks_akademichnoi_dobrochesnosti/

Політика щодо перескладання : усі заняття здобувачі освіти відвідують згідно з розкладом навчального процесу, однак, якщо мають право на вільне відвідування, то можуть відпрацювати пропущені заняття під час індивідуальних консультацій або виконати письмово індивідуальні завдання (реферати, конспекти, підготовка статті тощо).

В умовах воєнного часу перескладання відбувається згідно з розпорядженнями ректорату й деканату про змішано-дистанційну форму освіти.

ІХ. Підсумковий контроль

З ОК « **Методика викладання психології**» передбачено екзамен. Загальна

оцінка за курс складається як алгебраїчна сума оцінок за один модуль: складається з балів, які отримує здобувач освіти за навчальну діяльність (формальна, неформальна, інформальна освіта) – підготовку та виступи на практичних заняттях, підготовку статті та виступи на конференціях, семінарах, участь у вебінарах, засіданнях «круглих столів» (40 балів). МКР оцінюється максимальною кількістю балів – 60. (Сумарно – max 100 балів). Якщо здобувач освіти хоче покращити результат або отримав недостатньо балів, то він повинен з'явитись на екзамен й скласти його. Відповіді на заліку оцінюються від 0 до 60 балів. У такому випадку бали за поточне оцінювання сумуються з балами, отриманими на заліку, а результати МКР не враховуються.

На екзамен виносяться питання, які розглядались та вивчалися здобувачами протягом засвоєння освітнього компоненту. Іспит проводиться у письмовій формі і включає шість питань. Правильність кожної відповіді оцінюється балами в інтервалі від 0 до 10 балів.

X. Шкала оцінювання

Оцінка в балах за всі види навчальної діяльності	Оцінка
90-100	відмінно
82-89	Дуже добре
75-81	добре
67-74	задовільно
60-66	достатньо
1-59	незадовільно

3.

VI. Підсумковий контроль (екзамен)

ПИТАННЯ ДО ЕКЗАМЕНУ

1. Предмет, задачі методики викладання психології.
2. Принципи навчання психології.

3. Способи побудови навчальних програм.
4. Об'єкт та мета викладання психології.
5. Типи навчальних задач та їх характеристика.
6. Загальна характеристика словесних методів.
7. Діалог та монолог як вид словесного методу. Значення невербальних засобів.
8. Характеристика наочних методів.
9. Характеристика практичних методів.
10. Види практик та їх характеристика.
11. Види наукової роботи.
12. Види лекцій.
13. Підготовка до лекцій.
14. Види семінарів. Методика підготовки та проведення.
15. Функції лекції.
16. Функції семінарів.
17. Практичне заняття та методика його проведення.
18. Лабораторне заняття та методика його проведення.
19. Консультації та її види.
20. Самостійна робота студентів.
21. Функції оцінки.
22. Принципи оцінювання, яких має дотримуватись викладач.
23. Види та форми перевірки знань.
24. Викладання психології у 18 та 19 століттях.
25. Викладання психології на початку 20 століття.
26. Основні функції викладача.
27. Рольові позиції викладача
28. Види страхів молодого викладача.
29. Стили керування студентським колективом.
30. Вимоги до професійної кваліфікації.
31. Державна атестація.
32. Структура викладацької діяльності.

33. Вимоги до спеціаліста з вищою освітою.
34. Причини хвилювань та страхів студента.
35. Відмінність навчання у школі та ВНЗ.
36. Методика підготовки до семінару.
37. Методи методики викладання психології.
38. Методика її проведення лекції.
39. Викладання психології у другій половині 20 століття.
40. Види семінарських занять.

VII. Рекомендована література

1. Аносов І., Яремчук С. Психологічні основи педагогічного спілкування. Київ : Астамір- В, Інститут сучасного підручника, 2007. 272 с.
2. Артюшина М. Психологічні та педагогічні основи підготовки студентів економічних спеціальностей до інноваційної діяльності. Київ : КНЕУ, 2009. 272 с.
3. Бабій М. Ф. Конспект лекцій з «Методики викладання психології». Луцьк: Вид-во Волинь, 2020. 34 с.
4. Бабій М. Ф. Методика викладання психології: програма нормативної освітній компонент. Луцьк: Вид-во Волинь, 2019. 15 с.
5. Бабій М.Ф. Організація самостійної роботи з навчального курсу «Методика викладання психології». Луцьк: Вид-во Волинь, 2020. 19 с.
6. Білик В. Природничо-наукова підготовка майбутніх психологів у закладах вищої освіти. Теорія і методика. . Київ : Центр навчальної літератури, 2020. 472 с.
7. Бойко-Бузиль Ю.Ю., Горбенко С.Л. Методика викладання психології у вищій школі. Київ : Атіка, 2012. – 272 с.
8. Волкова Н. Професійно-педагогічна комунікація. Київ : Академія, 2006, 256 с.
9. Гетьман Т. Кричковська Т. Проблеми педагогічної психології. Хрестоматія. Київ : КНТ, 2017. 381 с.

10. Євтух М.Б. Педагогічна психологія: Підручник. Київ: КондорВидавництво, 2015. 420 с
11. Іванова І.Ю, Тюптя Л. Соціальна робота: методика викладання. Навчально-методичний посібник. Київ : Університети «Україна», 2011. 340 с.
12. Корчакова Н. Філософія освітнього простору вищої школи: психологічний та психолінгвістичний дискурс. Київ : Центр навчальної літератури, 2022. 468 с.
13. Мухіна Г. Педагогіка та психологія вищої школи. Київ : Дакор, 2020. 178 с.
14. Ніконенко Ю. Основи психологічної просвіти та профілактики. Навчально-методичний посібник. Київ : КНТ, 2018. 192 с.
15. Олендер І. Культура здоров'я особистості. Курс лекцій. Київ : Видавництво книг Навчальна книга – Богдан, 2010, 196 с.
16. Орловська О.А. Казкотерапія як метод символ-драми в роботі психолога та соціального працівника. Київ : Гельветика, 2020, 164 с.
17. Полищук В. Психологія педагогічного повсякдення. Реальність і міфи. Київ : Університетська книга, 2019. 152 с.
18. Потоцька Ю. Консультування. Соціально-педагогічний аспект. Київ : Бібліотека «Шкільного світу», 2019, 122 с.
19. Савенкова Л.О. Професійне спілкування майбутніх викладачів як об'єкт психолого-педагогічного управління. Київ : КНЕУ, 2015. 212 с.
20. Савчин М. Педагогічна психологія. Київ : Академія, 2007. 424 с.
21. Сергеєнкова О. Педагогічна психологія. Київ : Центр навчальної літератури, 2019. 168 с.
22. Степанов О. Педагогічна психологія. Київ : Академвидав, 2011. 416 с.
23. Токарева Н.М. Основи педагогічної психології: навчально-методичний посібник. Кривий Ріг, 2013. 223 с.
24. Шевців З. Основи соціально-педагогічної діяльності. Київ : Центр навчальної літератури, 2019. 246 с.

25. Щербан Т.Д., Алмаші С.І. Методика викладання психології у вищій школі: курс лекцій для студентів спеціальності 053 «Психологія» ОС «Магістр». Мукачево : МДУ, 2017. - 53с.